

Lotte & Søren Hammer

Verraad

A.W. Bruna Fictie

1

De datum was 13 augustus, de plaats was Polititorvet in Kopenhagen, het weer was grijs en winderig. De nacht was in de binnenstad redelijk rustig verlopen: een paar caf eruzies, een steekpartij met lichte verwondingen, een handvol dronkenlappen die hun roes moesten uitslapen in de cel, een hero nehoer die door een overdosis was overleden – niets ernstigs of ongewoons. Het ergste was een dronken automobilist die in de vroege ochtend met een race bezig was om aan twee achtervolgende politieauto's te ontsnappen. Dat was hen uiteindelijk gelukt. Met gierende banden en meer dan honderd kilometer per uur was hij van de Sydhavnsgrade Sluseholmen op gereden en daarna rechtsaf bij Ved Stigboderne, waar hij het gaspedaal intrapte en triomfantelijk in de achteruitkijkspiegel kijkend de haven in reed. Nu waren de duikers hem aan het zoeken, maar de stroom was daar zo sterk dat het een tijdje zou kunnen duren voordat hij gevonden werd. Iedereen hoopte dat het hem was gelukt om op tijd uit de auto en aan wal te komen, maar dat was onwaarschijnlijk.

De jongen die Polititorvet overstak, was veel te zwaarlijvig. Bij het zebra-pad voor het Hoofdbureau van Politie keek hij zorgvuldig naar beide kanten voordat hij het waagde om moeizaam en traag de straat over te steken. Toen hij de andere kant had bereikt, stopte hij, depte zijn wangen en voorhoofd met een zakdoek die hij uit zijn broekzak haalde en liep verder over de Niels Brocks Gade. Zijn voeten deden zeer en het was nog een heel eind tot hij bij zijn school was. Een paar mensen die hem voorbijliepen keken hem bezorgd en misschien zelfs een beetje medelijdend aan voordat ze zich verder haastten. De meesten negeerden hem.

De kleding die de jongen aanhad, was net zo treurig als hijzelf. Niet dat zijn ouders geen geld hadden, maar dit was zijn manier om te protesteren. Eén daarvan. Hij droeg witte, afgetrapte gympen, die vorig jaar in de aanbidding waren geweest in de lokale supermarkt, een verwassen spijkerbroek die onder zijn buik hing en een beige windjack, half dichtgeritst zodat zijn ene pols op de rits kon rusten alsof hij zijn arm had gebroken. Door het windjack transpireerde hij nog erger, en dankzij zijn natuurlijke beschermlaag had hij

de jas best kunnen missen, zo koud was het nu ook weer niet. Maar hij had hem nodig. Met de hand in zijn jas hield hij een machinepistool vast.

Het was woensdag, 8.16 uur.

✱

Als hoofdinspecteur Konrad Simonsen was gaan staan en op het juiste moment uit het raam had gekeken, had hij de jongen langs kunnen zien lopen. Maar dat deed hij niet. Want hij keek al naar de hoofdcommissaris, die zat te bellen. Ze stond bekend om haar smakeloze, vaak excentrieke kleding en vandaag was geen uitzondering; dat was zelfs voor hem duidelijk. Ze droeg een getailleerd jasje met een blauw-groen ruitjespatroon en daarbij een gestreepte broek in bijna, maar toch *nét* niet dezelfde kleuren. Hij bedacht dat ze nu alleen nog een dood dier om haar nek nodig had, een vos bijvoorbeeld, dan had ze de ultieme lelijkheid bereikt.

Het was zijn eerste werkdag sinds acht weken en hij was zenuwachtig geweest vanmorgen toen hij aankwam, merkwaardig genoeg. Nu waren de zenuwen weg. Hij keek rusteloos naar de afbeelding van de koningin aan de muur achter de hoofdcommissaris en probeerde zijn irritatie te bedwingen. Vervolgens trok hij een gek gezicht naar de koningin, alsof ze met hem samenspande en daarna keek hij weer naar het dossier op het bureau voor hem. Het leek dun.

Eindelijk maakte de hoofdcommissaris een eind aan haar telefoongesprek. Ze lachte hem warm toe, een lach die óf zorgvuldig was ingestudeerd óf echt uit haar hart kwam, en vertelde hem omstandig over alle mensen die contact met haar hadden opgenomen toen hij ziek was, om te horen hoe het met hem was.

‘Sommigen hebben me zelfs privé gebeld.’

‘O, echt? Wat een toestand, zeg.’

‘Ja, dat kun je wel zeggen, en jij moet nou niet meer doen alsof het je niets uitmaakt, maar blij zijn dat je collega’s hebt die belangstelling voor je tonen.’

Ze had gelijk; hij zei dat hij daar blij mee was en ze ging door: ‘Ik heb ervoor gekozen je formele status niet te veranderen. Je bent nog steeds chef Moordzaken, maar in de praktijk laat je Arne Pedersen...’

‘Arne Pedersen. Het is Pedersen, niet Petersen.’

Arne Pedersen was een van Konrad Simonsens naaste medewerkers, een man van eind dertig, competent en snel van begrip. Iedereen was er altijd van uitgegaan dat hij Konrad Simonsen vroeg of laat zou opvolgen als chef Moordzaken als het zover was, en hij had hem vanzelfsprekend de afgelopen twee maanden vervangen.

De hoofdcommissaris zei: ‘Sorry, ik zal het onthouden. Maar goed, hij blijft de facto de baas, totdat ik van mening ben dat je gezond genoeg bent om het

weer over te nemen. En in het begin mag je drie, maximaal vier uur per dag werken. Begrepen?’

Hij begreep het. Ze herhaalde langzaam, elk woord proevend, ‘drie, maximaal vier uur per dag,’ waarna ze hem liet weten dat iedereen om hem heen het bevel had gekregen om het aan haar te melden als hij die tijdslimieten niet respecteerde.

‘En als je je moe voelt, blijf je thuis. Denk erom, het kerkhof ligt vol onmisbare mensen.’

‘Natuurlijk. Mag ik zelf bepalen wanneer ik mijn uren invul of doe jij dat ook?’

De ironie was niet aan haar besteed en ze antwoordde ernstig: ‘Begin maar met het zelf te bepalen, en dan kijken we wel hoe het gaat.’

‘Dank je. Krijg ik nu mijn zaak?’

Ze negeerde hem.

‘We hebben je kantoor verbouwd toen je ziek was. Je hebt een extra kamer met een bank gekregen. Voor als je het nodig hebt om even te rusten.’

Ze had zich er duidelijk op verheugd hem dit te vertellen. Hij bedankte haar weer, onhandig, en voelde zich oud. Toen opende ze eindelijk de map die voor haar lag. Ze keek hem niet echt aan toen ze zei: ‘Het is geen echte zaak. Het is meer dat ik vind dat hij op een nette manier moet worden afgesloten.’

Ze sloeg met haar hand op de stukken in de map en nam de inhoud met hem door. Hij luisterde met stijgende verbazing en constateerde dat ze gelijk had: het was zeker geen echte zaak. Hij vroeg verontwaardigd: ‘Komt de vicevoorzitter van de parlementaire commissie van justitie rechtstreeks bij jou om zich met het politiewerk te bemoeien? Dat is toch niet te geloven?’

‘Ik weet dat het vreemd is, Simon. Maar kun je niet gewoon een paar getuigen horen, en... ja gewoon een beetje in die zaak duiken? En daarna een rapport schrijven, dat...’

Ze aarzelde en hij maakte haar zin af: ‘... dat je de vicevoorzitter kunt laten zien.’

De hoofdcommissaris knikte en voegde eraan toe: ‘Je mag het ook delegeren. Ik ga me niet bemoeien met wat je precies doet; ik wil er alleen voor zorgen dat je niet te hard van stapel loopt. Maar ik dacht dat het misschien een leuke zaak voor je was om mee te beginnen. Ik bedoel om weer een beetje op gang te komen.’

Konrad Simonsen trok de map naar zich toe en zei: ‘Het is geen zaak.’

Toen hoorde hij plotseling muziek. Dezelfde vage tonen als die bij hem waren binnengedrongen toen hij wakker werd in het ziekenhuis, nu bijna zeven weken geleden. De angst greep hem bij de keel, zoog zich aan hem vast, verlamde hem – zoals hij inmiddels vaak had meegemaakt sinds de operatie.

Zijn chef vroeg bezorgd: 'Is er iets? Voel je je wel goed?'

Met een uiterste krachtsinspanning antwoordde hij: 'Hoor jij ook muziek?'

Ze schoot hartelijk in de lach en gedurende een paar eindeloze seconden wist hij niet of ze hetzelfde hoorde als hij of alleen maar tolerant was tegenover waanvoorstellingen van anderen. Toen stond ze op en bonkte een paar keer met haar vuist op de muur. De muziek hield op.

'Het is resonantie. We hebben een nieuwe medewerkster in opleiding bij het secretariaat en die heeft zo'n kleine, platte taperecorder met oordoppen – een iPod heet dat, geloof ik – en als ze met haar hoofd tegen de muur leunt, werken haar schedel en de hele muur als luidspreker.'

Hij ontspande en voelde zich opeens moe. Dat was het bekende patroon: eerst doodsangst, dan moeheid.

'Waarom verbied je haar dan niet om naar muziek te luisteren?'

'Dat heb ik ook gedaan, maar helaas is haar relatie met autoriteiten... hoe zal ik het zeggen... nogal relaxed, en...'

Konrad Simonsen luisterde al niet meer.

✱

De jongen met het machinepistool had zijn school bereikt. Die lag in de Marmorgade, een kort straatje tussen de H.C. Andersens Boulevard en de Vester Voldgade. Het was een rood bakstenen gebouw met drie vleugels van vier etages, gebouwd in het begin van de twintigste eeuw. Het schoolplein lag aan de straat en was slechts door een hek van het trottoir gescheiden. De hoofdingang was in het achterste gebouw en had de vorm van een pompeuze granieten trap die naar een veel te grote, groene dubbele deur leidde. Die paste slecht bij de rest van de architectuur en wekte daardoor een weinig harmonieuze indruk. De jongen bewoog zich langzaam in de richting van die deur.

Zijn mentor kreeg hem door een raam in de noordelijke vleugel in het vizier. Ze moest hem sowieso aanspreken op zijn te laat komen; het ging al voor de zomervakantie niet goed en het nieuwe schooljaar was net zo slecht begonnen als het vorige was geëindigd. Bovendien had ze een stapel papieren voor zijn klas en dacht dat ze, als ze nu met hem ging praten, ook niet naar de derde verdieping hoefde te lopen. Ze kon als het ware twee pedagogische vliegen in één klap slaan, dus ze deed het raam open en riep hem. Tot haar verbazing reageerde hij echter niet, hoewel hij minder dan vijf meter van haar vandaan was. Ze zuchtte. Zo was hij normaal gesproken niet, maar hij had het waarschijnlijk ook niet altijd makkelijk, die arme jongen.

Toen de jongen zich eindelijk de trappen op had gehesen en door de gang naar zijn klaslokaal was gelopen, ging hij op een bank zitten om weer op adem te komen. Deze pauze viel wat langer uit dan hij eigenlijk had gewild,

maar hij was moe en zenuwachtig, en had de tijd hard nodig om zichzelf weer onder controle te krijgen. Pas toen hij een paar minuten later zijn mentor met een doelbewust glimlachje en met de papieren onder haar arm op zich af zag komen, ging hij het lokaal binnen.

Binnen merkten zijn klasgenoten zijn komst nauwelijks op, ook niet toen hij door hun gezichtsveld naar zijn plaats liep. De jongen blies weer uit maar ging niet zitten. Hij ging tegen de muur naast zijn tafel staan. Ook de vaste invaller, die bij het schoolbord stond en bezig was met de vervoeging van de Engelse onregelmatige werkwoorden, liet zich niet door zijn binnenkomst storen. De jongen keek hem vijf lange seconden aan en voelde hoe de haat in hem opborrelde en hem moed gaf.

De vaste invaller was een blonde, vlot geklede man van begin dertig, in-nemend van aard en met een mooi klassiek profiel, populair bij de jongens én de meisjes – en bovendien een prima leerkracht. Alsof hij een voorgevoel had, keek de vaste invaller over zijn schouder. Toen zag hij het wapen, waarvan de korte, zwarte loop recht op hem gericht was. Geen gedachten meer, wel een enorme adrenalinestoot. Hij reageerde met indrukwekkende snelheid: in drie lenige sprongen was hij bij de deur en hij kon nog net de deurekruk vastgrijpen voordat het machinepistool zijn kogels uitbraakte.

Zevenendertig schoten in minder dan een halve seconde.

Later werden alle schoten nauwkeurig gerubriceerd: elf hadden het slachtoffer in zijn rug geraakt, drie in zijn hoofd en één in zijn linkerbovenarm. De vaste invaller was dood voordat hij de grond had geraakt. De overige tweeëntwintig schoten waren allemaal door de deur heen gegaan, de meeste meer dan tweeënhalve meter boven de vloer, waarschijnlijk omdat de jongen niet gewend was met wapens om te gaan en niet had gecorrigeerd voor het omhooggaan van de loop terwijl hij schoot. Drie kogels hadden de deur op ongeveer anderhalve meter hoogte doorboord en één daarvan had de mentor van de jongen geraakt, die net op dat moment aan de andere kant van de deur stond. Het schot was door haar hand gegaan. Een ander schot had een houtsplinter van de deur getrokken, en die was in haar rechteroog gevlogen, waar hij tussen haar oogappel en jukbeen vast bleef zitten, maar dat was slechts oppervlakkig letsel.

Toen de mentor werd geraakt, voelde ze geen pijn, alleen verbazing. In een reflex greep ze naar haar oog en trok de houtsplinter eruit. Vervolgens keek ze verbaasd naar haar hand en viel flauw. Ze leed aan hematofobie, oftewel ziekelijke vrees voor bloed.

In het klaslokaal brak paniek uit. De meeste leerlingen schreeuwden het uit en kropen bij elkaar, zo ver mogelijk weg van de jongen. Een leerling sprong resoluut door het open raam achter in de klas. Hij had ontzettend veel geluk, want hij kwam niet op het schoolplein terecht, maar op het dak van een vrachtwagen die aan het uitladen was voor de huishoudkundelessen. Hij

kwam ervan af met een gebroken pols en een lelijke schaafwond op zijn wang. Een meisje kroop in een kast en slaagde erin de deur van binnenuit dicht te trekken. Daar lag ze in foetushouding te trillen, zo stil en geluidloos als ze maar kon. De andere leerlingen gingen zo dicht mogelijk bij elkaar staan in de hoek het verst weg van de lessenaar, sommigen gingen liggen of zitten en anderen drukten zich tegen de muur alsof dat zou helpen als er op hen werd geschoten. Het geschreeuw stierf langzaam weg en maakte plaats voor gesnik hier en daar. Iedereen keek angstig naar de schutter en volgde met bange ogen elke kleine beweging van zijn wapen. De jongen ging op een stoel zitten, volkomen in de war. Ook hij hilde.

★

Na zijn gesprek met de hoofdcommissaris ging Konrad Simonsen naar zijn kantoor met de dossiermap onder zijn arm. Onderweg overtuigde hij zichzelf ervan dat het hem eigenlijk best beviel dat hij zo rustig kon beginnen met een nutteloze opdracht, een gedachte die hem tegelijk verwonderde en geruststelde.

Zoals zijn chef hem had verteld was zijn kantoor tijdens zijn afwezigheid uitgebreid door annexatie van de kamer ernaast. Die was voorheen een opslagruimte geweest met hoofdzakelijk kantoorbenodigdheden aan de ene kant en verouderde computers met bijbehorende beeldschermen aan de andere kant. Nu deed het dus dienst als een soort informeel extra kantoor voor hem. De kamer was pas geschilderd, voorzien van vloerbedekking en verder ingericht met een ietwat versleten leren bank, een koelkast, een koffiezetapparaat en een 50-inch televisie, die hij waarschijnlijk had geërfd van Poul Troulsen, zijn voormalige naaste medewerker, die nu met pensioen was. Op een rechthoekige tafel voor de bank stonden koffie, broodjes én een enorme bos bloemen, en langs de muren stond een handvol collega's op hem te wachten, onder andere de Freule, een van zijn naaste medewerkers en bovendien zijn vriendin. Ze woonden nu al ruim een jaar samen in haar huis in Søllerød, hoewel hij zijn appartement in Valby had aangehouden en bij de Freule in zijn eigen kamer op de eerste etage sliep, vanwege zijn hartproblemen, zeiden ze. Ze ontving hem met een zoen, wat zelden gebeurde tijdens werktijd.

Hij keek rond en zei: 'Dat heb je goed geheim weten te houden.'

'Ja, het moest een verrassing zijn. Arne komt zo, hij kreeg net een telefoontje.'

Hij begroette iedereen en zag ook Pauline Berg, een vrouw van achter in de twintig en een van zijn naaste medewerkers – vroeger in elk geval. Hij zag haar na bijna een jaar nu weer voor het eerst. In september vorig jaar was ze ontvoerd tijdens een zaak waar de afdeling Moordzaken toen aan werkte. Een gestoorde man had haar en een andere jonge vrouw ontvoerd en gevan-

gegehouden in een bunker in Hareskoven. De andere vrouw was door de man voor de ogen van Pauline Berg vermoord, waarna hij haar in gevangenschap had achtergelaten om weg te rotten. Ze hadden haar op het laatste moment gevonden. Sindsdien had hij maar zo nu en dan iets over haar gehoord. Ze had haar huis in Reerslev verkocht en een appartement op de zesde etage van een pand in Rødovre gekocht, waar ze alleen woonde. Na haar verblijf in het ziekenhuis was ze lange tijd bang geweest om haar huis te verlaten, nog afgezien van allerlei andere dingen die angst bij haar opriepen, van katten tot kelders. Daarbij kwamen hevige stemmingswisselingen en problemen in de omgang met mensen die ze eerder nooit gehad had, vooral mannen. Tenzij ze zelf contact met hen zocht. Ze was blijkbaar weer begonnen met werken toen hij ziek was. Op het moment dat hij haar zag, kreeg hij last van zijn geweten. Als chef had hij zich er bewuster mee bezig moeten houden hoe het met haar ging. Maar dat soort dingen was niet zijn sterkste kant en de laatste tijd had hij ook zijn eigen sores gehad.

Hij begroette haar vriendelijk; hij zag dat haar haar kortgeknipt was en dat ze informeel, zelfs een beetje slordig gekleed was. Ze ging rechtop zitten op de bank en schonk hem een trieste, bijna ironische glimlach. Toen haalde ze haar schouders op, een gebaar dat, beter dan woorden, aangaf dat ze het graag anders had gehad.

Dat gold voor hen allebei, dacht hij, en hij zei tegen iedereen: ‘Bedankt voor de ontvangst en voor de mooie bloemen.’

Meer kon hij niet bedenken, en hij voegde er onhandig aan toe: ‘Misschien moeten we maar beginnen met de broodjes. Die zien er lekker uit.’

Op dat moment werd de deur naar zijn kantoor opengegooid. Arne Pedersen kwam met een wilde uitdrukking in zijn ogen binnen. Hij greep Konrad Simonsen bij de arm en riep: ‘Jullie moeten allemaal meteen komen. Er is een schietpartij op een school, hier op de Marmorgadeschool.’

Hij gebaarde met zijn vrije arm en wees in een brede waaier van zestig graden in de tegenovergestelde richting van waar de school was.

‘Een leerling heeft huisgehouden met een automatisch wapen. Het is een bloedbad.’

✱

Toen Konrad Simonsen op het schoolplein van de Marmorgadeschool aankwam, was het daar een grote chaos. Niemand leek de situatie te kunnen overzien en het was moeilijk erachter te komen wat er nu precies was gebeurd. Nog erger, de evacuatie van de school vond chaotisch en ongecoördineerd plaats met als gevolg dat kinderen en volwassenen in totale paniek door elkaar heen liepen. Iemand had het brandalarm van de school geactiveerd. Daardoor dachten veel leerkrachten dat er sprake was van een brandoefening

en ze stuurden hun leerlingen – zoals het rampenplan voorschreef – naar de wirwar op het schoolplein, waar ze hen vervolgens probeerden te tellen. Buiten op straat hadden de gebeurtenissen een oploop van nieuwsgierigen veroorzaakt en in het pand tegenover de school hing iedereen uit het raam om er iets van mee te krijgen. De politie was massaal aanwezig, maar ook de inbreng van de agenten was zonder enig plan; de meesten stonden te wachten en naar de klaslokalen op de tweede verdieping te kijken.

Nadat hij een aantal willekeurige leerkrachten had aangesproken – zij wisten niets concreets – had Konrad Simonsen geluk. Een secretaresse van de school had een leerling gesproken die uit het raam was gesprongen om het lokaal uit te komen. De leerling was naar het ziekenhuis gebracht, toch kwam zijn verhaal voor Konrad Simonsen het dichtst in de buurt van concrete informatie. Er kon dus met redelijke zekerheid worden vastgesteld dat een leerling van de tiende klas, Robert Steen Hertz, twee leerkrachten had doodgeschoten en dat hij een automatisch wapen in zijn bezit had. Op dit moment bevond de jongen zich in een lokaal waar hij zijn klasgenoten gegijzeld hield, als hij hen niet al had neergeschoten. Dat lokaal had vier ramen die op het schoolplein uitkeken. De secretaresse wees ze aan. Ze zaten ongeveer in het midden van het gebouw.

Konrad Simonsens kennis van schietpartijen op scholen was beperkt, maar één ding wist hij wel, namelijk dat de moordenaars in alle gevallen waarvan hij wist, totaal buiten zinnen waren geweest, in een *rush of blood* hadden verkeerd en grote moeite hadden gedaan om zo veel mogelijk mensen te doden, alleen om het doden zelf. Hij keek rond over het schoolplein en hilverde. Een automatisch wapen afgevuurd door een raam op de tweede verdieping zou tientallen slachtoffers kunnen maken.

Zijn prioriteiten waren dan ook duidelijk. Het was zaak het schoolplein zo snel mogelijk te laten ontruimen, daarna de toeschouwers van de straat te halen, de straat te laten blokkeren en er ten slotte voor te zorgen dat de bewoners van het woonblok tegenover de school bij de ramen wegbleven. Hij gaf Arne Pedersen opdracht om de straat voor zijn rekening te nemen.

Hij schreeuwde zijn bevel in het oor van Arne Pedersen: ‘Laat de straat ontruimen en daarna aan beide kanten blokkeren.’

Daarna haalde hij de agenten die in zijn onmiddellijke omgeving stonden bij zich, vulde de groep aan met een paar willekeurige leerkrachten en legde gejaagd uit dat iedereen naar de straat en vervolgens weg moest gaan. In snelle loopstapen, maar niet rennen en vooral niet tegen het hek dringen. Hij herhaalde zijn bevel, liep naar het midden van het schoolplein en vond daar een nieuwe groep die hij dezelfde opdracht gaf. Een agent reikte hem een megafoon aan.

Zijn stem galmde tussen de gebouwen: ‘Ga naar de straat en ga weg, nu!’

Loop snel, maar ren niet. De groten passen op de kleintjes. Laat de uitgang vrij. Niet rennen, niet dringen. Gebruik de wapenstok of pepperspray, de uitgang moet vrij blijven.’

Dat laatste was natuurlijk bedoeld voor de aanwezige agenten en ook al zou hij er geen prijs voor nauwkeurige communicatie mee krijgen, iedereen begreep hem. Hij herhaalde: ‘Ga naar de straat en ga weg. Niet rennen. Niet dringen. De groten passen op de kleintjes. Laat de uitgang vrij. De uitgang moet vrij blijven.’

Zijn woorden misten hun uitwerking niet en het werd rustig. Verbazingwekkend snel werd het schoolplein ontruimd en kort daarna ook de straat voor het gebouw. Konrad Simonsen liet de megafoon vallen. Die landde op het asfalt en rolde in een halve cirkel heen en weer. Hij stond midden op het schoolplein en dacht toen pas aan zijn eigen veiligheid.

‘We moeten weg, Simon.’

De Freule stond achter hem. Ze droeg een kogelvrij vest en had er nog een in haar hand. Ze keek onafgebroken naar de ramen op de tweede verdieping terwijl ze tegen hem sprak.

Hij vroeg: ‘Waar blijft die speciale eenheid nou toch? Weet jij daar iets van? Het hoeft toch geen eeuwen te duren voordat ze op de been komen? Het is in dit soort situaties verdomme toch...’

Ze onderbrak hem door een hand op zijn schouder te leggen.

‘Ze zijn er binnen vijf minuten.’

Hij keek op zijn horloge en stelde vast dat hij pas tien minuten hier was. Het voelde als een uur.

‘Er zijn nog leerlingen in het gebouw.’

‘Ze worden naar andere uitgangen gestuurd. Kom nou maar.’

Ze trok hem mee, op een holletje.

Hij vroeg intussen: ‘Weet je wat er precies is gebeurd?’

‘Het lijkt erop dat er minstens twee doden zijn, allebei leerkrachten. De gang op de tweede verdieping is gezekeerd, maar wij gaan niet naar binnen; dat laten we aan de professionals over. Het lijkt van de mentor van de leerlingen ligt voor de deur naar het klaslokaal. Ze is in haar hoofd geraakt en hoogstwaarschijnlijk dood. We laten haar daar voorlopig liggen.’

‘Hoe zit het met de kinderen in de klas?’

‘Dat weet niemand.’

‘Hoeveel zijn het er?’

‘Ongeveer vijfentwintig.’

Ze vonden een veilige plek achter een politieauto die op de straat voor de school was geparkeerd. De Freule gaf het kogelvrije vest dat ze in haar hand had aan Konrad Simonsen. Hij trok het aan en merkte tot zijn verbazing dat het perfect paste.

Om hen heen heerste nog altijd chaos. De speciale eenheid was in twee

auto's aangekomen, maar had moeite om langs de wegversperring bij de Vester Voldgade te komen. Twee slecht geparkeerde ambulances en een grote menigte nieuwsgierigen blokkeerden de toegang.

Konrad Simonsen keek verbaasd om. Achter hem stond een journaliste van *Danmark News* opgewonden via haar microfoon te praten over kogels die gauw weer in alle richtingen zouden kunnen vliegen; niemand was veilig zolang de massamoordenaar in de school vrij rondliep, zei ze. Ook zij verschool zich achter de auto, terwijl haar cameraman onverschrokken achter haar stond te filmen. Konrad Simonsen gaf een agent bevel om hen weg te sturen.

Toen vroeg hij de Freule: 'Weten we zeker dat hij een automatisch wapen heeft?'

'Nee, maar alles duidt erop.'

'Godverdomme, wat een shit.'

★

De jongen huilde. Sinds hij de vaste invaller had doodgeschoten had hij apathisch op diens stoel achter de lessenaar gezeten, zonder te weten wat hij moest doen. Zo ver had hij simpelweg niet doorgedacht. Hij was twee keer gaan staan, een keer om door het raam naar het schoolplein te kijken waar iedereen in wilde paniek door elkaar heen liep, een andere keer om zijn tafel omver te gooien – een handeling zonder logica. Het had echter wel als gevolg dat zijn klasgenoten nog dichter bij elkaar gingen staan achter in het lokaal, alsof ze op deze manier hun angst konden delen. De meesten hielden een hand van een ander vast en iedereen volgde zijn minste bewegingen met grote, bange ogen. Hij ging staan, liep door het lokaal en ging een paar meter voor hen staan. Velen verborgen hun gezicht en een paar begonnen jammerlijk te gillen.

Hij wees met zijn wapen naar een meisje en beval: 'Ga weg, Maja.'

Het meisje dat hij had aangewezen begreep in eerste instantie niet wat hij zei, en hij herhaalde zijn bevel, deze keer schreeuwend, wanhopig: 'Wegwezen, Maja. Je kunt... je kunt naar de hel lopen.'

Hij waggelde terug naar zijn plek bij het schoolbord en zag hoe het meisje langzaam, met een smekende blik in haar ogen, langs de muren naar de uitgang sloop. Ze moest hard aan de deur trekken voordat het lichaam van de vaste invaller zo ver verschoven was dat ze er net langs kon. Daarbij gleed ze uit in het bloed, en ze kroop als het ware over de mentor heen die op de gang lag. Buiten begon ze als een gek te gillen. Meteen daarna probeerden drie andere meisjes haar te volgen, maar de jongen schoot in het plafond boven hen. Waarom hij hen niet liet gaan wist hij niet. Misschien omdat hun vlucht een verandering was waarvoor hij geen toestemming had gegeven, een soort

gebrek aan controle, misschien omdat hij hen niet mocht. Hij loste weer een paar schoten op de dode voor de deur, maar voelde daar geen vreugde bij. Daarna begon hij weer te huilen. Hij wilde dat het allemaal maar gauw achter de rug was.

★

Konrad Simonsen en de Freule vingden het meisje op toen ze kwam aanrennen. Ze had een schoen verloren en was van top tot teen met bloed besmeurd. Haar witte bloesje, haar strakke spijkerbroek, haar gezicht, haar blonde haar, alles was bebloed. Het duurde even voordat de twee rechercheurs erachter kwamen dat ze niet gewond was. De Freule legde een deken om haar schouders. Het meisje beefde en het leed geen twijfel dat ze naar het ziekenhuis moest.

Ze stonden nu achter het busje van de speciale eenheid dat iedereen altijd 'de Golf' noemde, ook al was het in dit geval een Mercedes Vito. Het was een gepantserde wagen, maar er was geen risico meer dat er vanuit de ramen zou worden geschoten. Niet lang meer in elk geval. De interventieleider had net gehoord dat zijn scherpschutter klaarzat in het appartementengebouw achter hen.

De Freule vroeg voorzichtig aan het meisje: 'Wat is er gebeurd? Hoe ben je ontsnapt?'

Het antwoord kwam met horten en stoten, en de Freule dacht dat meer dan drie of vier vragen stellen niet verantwoord zou zijn.

'Hij liet mij gaan, maar de anderen, die na mij kwamen, heeft hij beschooten.'

'Heeft hij op klasgenoten van je geschoten?'

Ze hield haar bloederige handen voor haar oren en boog haar nek.

'Hij heeft ze in koelen bloede neergeschoten, die gestoorde psychopaat. Ze hadden geen kans. Alleen maar omdat zij ook weg wilden. In koelen bloede.'

De Freule legde liefdevol een arm om haar heen. De interventieleider en Konrad Simonsen, die naast haar stonden, keken elkaar veelzeggend aan.

'Hoeveel van je klasgenoten leven nog?'

'Sommigen leven nog, anderen zijn dood. Het is niet te tellen en hij gaat zo dadelijk de rest neerschieten. Als konijnen.'

'Zegt hij dat?'

Ze begreep de vraag blijkbaar niet en de Freule herhaalde: 'Zegt Robert Steen Hertz dat hij je klasgenoten gaat neerschieten?'

'Hij zegt niks, hij schiet gewoon op ons als hij het in z'n kop krijgt. Die vuile vetzak. Waarom doet niemand wat? Kunnen jullie zijn kop er niet af schieten?'

De Freule fronste haar wenkbrauwen. Arne Pedersen, die er net bij was gekomen, mompelde: 'Aan haar hebben we niks.'

Konrad Simonsen vroeg: 'Zou je haar naar een ambulance willen brengen, Freule?'

De interventieleider keek met samengeknepen ogen naar de ramen van het klaslokaal, alsof hij op die manier een indruk van de werkelijke situatie binnen kon krijgen. Het was aan hem om te beslissen wat er moest gebeuren. Moesten zijn mannen naar binnen gaan om de moordenaar uit te schakelen of moest hij proberen te onderhandelen, hoe dat dan ook zou moeten, of kreeg de scherpschutter bevel om te schieten zodra hij daar kans toe zag? Hij was niet overtuigd door de verklaring van het meisje; ze was duidelijk in shock en haar taalgebruik was ongeloofwaardig. Alsof het uit een Amerikaanse film kwam. Hij voelde er niet veel voor om de schutter op basis daarvan opdracht te geven om in actie te komen. Aan de andere kant zouden er nog meer doden kunnen vallen als ze het lokaal binnendrongen. Weer keek hij naar de ramen en toen nam hij een besluit.

'We gaan naar binnen na een schokgranaat. Ik hoop echt dat er tijd voor is.'

Op dat moment ging de hoofddeur van de school open. Langzaam kwam er een vrouw tevoorschijn. Zelfs van afstand was te zien dat ze doorweekt was van het bloed. Ze strompelde de paar trap treden af, zo te zien zwaargewond. Een onmiddellijke bevestiging van wat het meisje had gezegd. Na een paar stappen op het schoolplein zakte de mentor weer in elkaar, en ze viel levenloos op de grond. De interventieleider wees naar twee van zijn mannen en daarna naar de vrouw op het plein, van wie hij dacht dat het een leerling was. De mannen renden erheen om haar weg te halen.

Intussen vouwde de interventieleider de revers van zijn jas open en beval in de kleine microfoon op de achterkant daarvan: 'Lima hier. Als je vrij schootsveld hebt, Palle, schiet hem dan dood.'

Daarna riep hij luidkeels: 'Laat een ambulance komen.'

★

De scherpschutter had geluk gehad. Toen hij met zijn team bij de school aankam, zag hij al snel wat de beste plek zou zijn om vrij uitzicht te hebben op de ramen op de tweede verdieping van het hoofdgebouw van de school waar het drama zich ontvouwde. Dat was zonder enige twijfel op de derde verdieping van het appartementengebouw aan de overkant. Hij pakte zijn geweer uit de Golf, rende snel naar het bewuste trappenhuis en holde de trappen op. Hij kon kiezen tussen twee appartementen, maar de deur naar het ene stond halfopen, dus koos hij dat. Binnen was een agent de bewoner aan het uitleggen dat hij bij de ramen aan de straatkant weg moest blijven. Met de bewoner had hij geluk. De eigenaar van het appartement bleek een

gepensioneerde kolonel te zijn, die ondanks zijn bijna tachtig jaar snel de situatie doorzag en begreep wat de scherpschutter nodig had. De agent maakte een van de ramen open, tilde het voorzichtig uit zijn scharnieren en zette het binnen neer. De scherpschutter verwijderde intussen alles uit de vensterbank. Samen zetten ze daarna de zware mahoniehouten eettafel van de kolonel voor het raam. Die was op een paar centimeter na net zo hoog als de vensterbank. De scherpschutter ging op de tafel liggen en maakte zijn geweer klaar. Het was een Heckler & Koch PSG1A1, een van de meest nauwkeurige geweren ter wereld, en als ervaren schutter kon hij een doel tot op achthonderd meter afstand raken. Dat was in dit geval niet noodzakelijk: de afstand naar de school was slechts zo'n honderdvijftig meter. Beter kon hij het niet wensen. Hij liet aan zijn interventieleider weten dat hij er klaar voor was.

Drie keer zag hij zijn doelwit in het lokaal aan de overkant door het telescoopvizier, elke keer maar even. De eerste keer gooide de jongen een tafel om, de tweede en derde keer liep hij langs de ramen, eerst heen en dan weer terug. Helaas was hij niet lang genoeg in zicht geweest om te kunnen bepalen welk wapen hij bij zich had. Vervolgens kreeg de scherpschutter het bevel waarvan hij had gehoopt dat het niet zou komen. Hij vroeg bevestiging en kreeg die onmiddellijk.

✱

In het klaslokaal had de jongen met het machinepistool eindelijk besloten dat hij maar het beste zijn klasgenoten kon vrijlaten en zich overgeven. Hij was moe, hij was bang, hij had honger en hij wilde weg. Het maakte niet uit waar naartoe, gewoon weg. Toen hoorde hij de ambulance, ging bij het raam het dichtst bij het schoolbord staan en terwijl hij zijn ogen met zijn hand tegen het licht beschermde, tuurde hij naar de straat om te kunnen zien wat er aan de hand was.

Het projectiel raakte de jongen in zijn voorhoofd boven het linkeroog, kwam er weer uit aan de onderkant van de schedel, streek langs de poot van een omgevallen tafel, ricocheerde in een hoek naar beneden, ging door de deur van de kast en de knie van het meisje dat daar lag, door haar hals, er weer uit door haar ruggengraat en bleef toen steken in de muur. Beide kinderen waren op slag dood.

Op straat echode het schot tussen de gebouwen, Konrad Simonsen keek onwillekeurig in de richting van het geluid en daarna naar de Freule, ernstig, zonder woorden. De interventieleider kwam naar hen toe.

Hij zei: 'Het is voorbij.'

✱

Het was twaalf uur en de situatie op de Marmorgadeschool was onder controle. De speciale eenheid had de plaats van het misdrijf verlaten, de technische recherche was aan het werk in het klaslokaal en de crisispsychologen waren gewaarschuwd. Iedereen was terneergeslagen en de gesprekken tussen de agenten bleven beperkt tot het puur zakelijke.

Konrad Simonsens werkdag zat erop. Arne Pedersen stond erop hem naar huis te brengen. De Freule moest zolang maar zijn taak als leider van het opsporingsonderzoek waarnemen; hij zou met een uurtje terug zijn. Dat vond ze goed.

In de auto vroeg Konrad Simonsen: ‘Heb je niets anders te doen dan chauffeur te spelen voor mij?’

‘Zaker, maar ik wil graag even mijn plannen met je doornemen.’

‘Dat ligt toch voor de hand. De precieze toedracht wordt in de loop van de dag opgehelderd, dus je mist nog een motief en uiteraard moet je ook weten hoe Robert Steen Hertz aan een machinepistool kon komen. Je moet misschien een persconferentie houden, maar als ik jou was zou ik allereerst proberen vast te stellen of de jongen in zijn eentje handelde. Want als hij vrienden heeft met soortgelijke wapens en intenties moet je dat zo snel mogelijk weten. En dan nog één ding: als je problemen hebt met je budget, is dit het moment om wat extra middelen te vragen.’

Zo praatten ze een tijdje door. Arne Pedersen had een aantal vragen en Konrad Simonsen gaf antwoord. Toen ze bij Søllerød waren, hadden ze het onderwerp wel uitputtend besproken, en Arne Pedersen vroeg: ‘En hoe is het met jou? Heb je een zaak gekregen? Ik bedoel, hoe was het bij de hoofdcommissaris?’

Het was duidelijk een vraag uit beleefdheid. Zijn gedachten waren nog steeds bij het schietincident op de school. ‘Ik heb een soortement van zaak gekregen, ja.’

Arne Pedersen gaf geen antwoord en Konrad Simonsen voegde eraan toe: ‘En toen hoorde ik muziek.’

‘Muziek? Wat voor muziek?’

‘Iets waar je gegarandeerd vrolijk van wordt.’ Hij vertelde over de resonantie.

Arne Pedersen vroeg verbaasd: ‘Is dit belangrijk?’

Hij schudde zijn hoofd. Nee, het was niet belangrijk.

Toen hij wakker was geworden na zijn collaps betekende het alles.

De blijde, meeslepende ouverture, als een welkom op een marktplein. De hoorns die de oude wereld verscheurden en het fantastische publiek meenamen naar de toekomst. De voorzanger die Konrad Simonsens ziel had geraakt met zijn vreugdevolle stem en die de pijn op zijn borst heel even had verzacht. Het was alsof hij een extra kans had gekregen, een mogelijkheid om opnieuw te kiezen, zijn leven te veranderen, ja misschien zelfs zijn leven te begrijpen. Toen drong het licht aan, zijn lichaam drukte hem naar beneden

en alles deed pijn. Toen de laatste tonen wegstierven, reikte hij tevergeefs naar de muziek, en van die beweging moest hij kreunen. Iemand pakte zijn hand en hij deed zijn ogen open.

★

Konrad Simonsen was vroeg op zijn werk, veel te vroeg naar zijn mening. Maar hij was samen met de Freule gegaan en zij had haar handen meer dan vol aan het onderzoek naar de schietpartij op de Marmorgadeschool. Als ze samen wilden gaan, moest hij dus zijn begintijd aanpassen aan de hare. Ze glimlachte en had een stralend humeur. *Dan ben je ook eerder thuis, Simon, denk daar maar aan.* Daar had ze natuurlijk gelijk in, maar het was nou niet direct leuk om eerder thuis te komen. De tijd dat hij alleen was in Søllerød, leek soms eindeloos lang, en de Freule zou misschien pas tegen de avond thuiskomen. Hij voelde zich miserabel en ergerde zich aan zichzelf. Het was hem nog niet gelukt zijn leven opnieuw in te richten na zijn hartaanval, dacht hij, en hij probeerde aan iets anders te denken.

Op kantoor zag hij dat Pauline Berg er ook al was. Ze zat op de bank in zijn 'dependance', zoals de ruimte al gauw was gedoopt, en keek naar het ochtendprogramma op tv. Hij zette zijn tas op het bureau neer en liep naar haar toe. Ze deed de televisie uit en ze groetten elkaar zonder echte hartelijkheid. Hij bekeek haar een tijdje, nog steeds staand, en zo lang dat ze wegkeek. Hij ging aan de andere kant van de bank zitten.

'Je ziet eruit als een zwerver.'

Hij had gelijk. Ze droeg een oude spijkerbroek en een grijsblauw herenoverhemd dat bij de mouwen en de kraag behoorlijk versleten was. Haar sandalen waren afgetrapt en het leer was gescheurd.

'Als je met mij wilt samenwerken moet je je wat netter kleden.'

'Volgens mij heb ik nog *ufo pants* achter in de kast liggen. Die wil ik morgen wel aantrekken.'

Toen ze zag dat haar dreigement geen effect op hem had, snauwde ze: 'Ik kleed me zoals ik wil.'

'Nee, vanaf morgen kleed je je zoals ik het wil. Anders kun je gaan. De keuze is aan jou.'

Ze keek hem boos aan, maar bleef zitten. Hij gaf haar de dossiermap die hij van de hoofdcommissaris had gekregen.

'Jørgen Kramer Nielsen, geboren in 1951 in Kopenhagen, burgerlijke staat: ongehuwd, beroep: postbode. Woonachtig te Hvidovre en rond 20 februari, ongeveer een halfjaar geleden dus, overleden na een val van de trap in zijn huis. Het exacte tijdstip van overlijden is niet bekend, omdat hij er wat dagen heeft gelegen voordat hij werd gevonden.'

Ze onderbrak hem zonder emotie met een: 'Tja, shit happens.'

Hij keek haar een beetje geïrriteerd aan en ging door: ‘In de middag van vrijdag 29 februari vindt zijn benedenbuurman Jørgen Kramer Nielsen dood op hun gemeenschappelijke trap. De man is dan al een tijdje dood en het lichaam stinkt al. De benedenbuurman belt een ambulance en wij worden er uit routine ook bij geroepen. Een surveillancewagen met twee agenten komt bij de plaats van het ongeluk aan en kort daarna ook de districtarts. Hij laat de agenten weer gaan, onderzoekt de omstandigheden en verstrekt een overlijdensakte, waaruit blijkt dat Jørgen Kramer Nielsen zijn nek heeft gebroken door een ongelukkige val van de trap. Dus: geen recherche, geen technische recherche, geen forensisch onderzoek, hup, de koeling en de kist in.’

‘Godsamme, wat een idioot.’

‘Ja, nou en of, maar dat heeft een reden. De arts kwam rechtstreeks van een copieuze herenlunch, stonk als een jeneverstokerij en kon nauwelijks recht lopen.’

‘Was hij dronken?’

‘Als een gieter, daar is iedereen het over eens. Goed, tot zover gaat het nog, maar het wordt erger. Een van de agenten, Hans Ulrik Gormsen...’ Hij keek haar vragend aan om te zien of ze die kende. Ze schudde haar hoofd en hij ging verder: ‘... had, naar hij zelf zegt, “al bij zijn aankomst het vermoeden dat de postbode was vermoord”. Ja, dat is helaas een citaat. Zijn vermoeden was gebaseerd op de manier waarop de dode lag en op het feit dat de trap waar Jørgen Kramer Nielsen vanaf viel, slechts zeven treden telde. Gormsen maakte met zijn mobiele telefoon een paar foto’s van de dode en de trap, mat de trap zo goed mogelijk op en ondervroeg de benedenbuurman, die hij onder meer met aanhouding bedreigde. De benedenbuurman is trouwens priester. Hij kreeg ook ruzie met de arts en dat heeft er wellicht toe bijgedragen dat de zaak op deze ongebruikelijke wijze werd gesloten. Een soort van recalcitrantie in combinatie met een behoorlijke hoeveelheid alcohol, dus.’

‘Ik kan je helemaal volgen, maar wanneer komen wij in beeld? Hoewel het allemaal natuurlijk niet netjes is gegaan, zijn mensen die met een gebroken nek onder aan een trap worden gevonden toch maar zelden vermoord.’

‘Dat klopt, en er is ook helemaal niets wat erop duidt dat Jørgen Kramer Nielsen is vermoord. Dat kreeg Hans Ulrik Gormsen tot zijn grote ergernis ook duidelijk te horen toen hij zijn foto’s aan de officier van justitie liet zien. Daarna gebeurde er niets meer, totdat Hans Ulrik Gormsen een nieuwe baan kreeg als beveiligingschef bij een particulier bedrijf. Daar begon hij weer over de “postbodezaak”, zoals hij hem noemt – maar deze keer tegenover zijn schoonmoeder. En zij was er een stuk makkelijker van te overtuigen dat het om een misdrijf ging. Die schoonmoeder is helaas namelijk vicevoorzitter van de parlementaire commissie van justitie.’

‘Allemachtig.’

‘Ja, zeg dat wel, maar hoe je het ook wendt of keert, er wordt van ons verwacht dat we een dag of vijf onderzoek doen naar de dood van Jørgen Kramer Nielsen, waarna we een rapport schrijven waarin staat dat de man van de trap is gevallen.’

Pauline Berg raadde: ‘Een rapport dat de hoofdcommissaris aan schoonmoeder kan laten zien?’

‘Exact, ja. Ben je nog geïnteresseerd? Of moet ik tegen Arne zeggen dat je liever aan die schietpartij op school wilt werken, net als de anderen?’

Ze maakte een geërgerd gebaar.

‘Die dikzak? Nee, dank je, die zaak is zo deprimerend.’

Ze negeerde het *spraak netjes* van Konrad Simonsen en keek een tijdje voor zich uit. Hij wachtte geduldig af.

Ten slotte zei ze: ‘Wat weten we eigenlijk over die postbode? Strafblad?’

Konrad Simonsen schudde zijn hoofd.

‘We weten bijna niets. Dit is het enige.’

Hij gaf haar een papiertje uit de map.

Op 5 maart 1996 was Jørgen Kramer Nielsen op zijn postroute overvallen en in elkaar geslagen. De dader was een veertig jaar oude smid uit Rødovre, die daarvoor nooit met de politie in aanraking was geweest. Jørgen Kramer Nielsen werd flink afgetuigd, totdat er een surveillancewagen kwam die een eind maakte aan het geweld. Hij werd naar het Hvidovre Ziekenhuis gebracht, maar achteraf wilde geen van beide mannen er iets over zeggen en de postbode wilde ook geen aangifte doen. Er werd een aanklacht ingediend tegen de smid, maar die is later weer ingetrokken.

Pauline Berg las het rapport twee keer. Dat was zo gebeurd. Ze gaf het terug en zei ernstig: ‘Voor de anderen ben ik een soort taboe, zelfs de Freule heeft moeite met me, en ze weten geen van allen hoe ze met me om moeten gaan. Ze behandelen me als een haatcadeau, iets wat je niet leuk vindt, maar ook niet weg kunt gooien. Ik zou ook heel graag mijn eigen zaak willen hebben, maar die wil Arne me niet geven.’

‘O.’

‘Elke ochtend als ik opsta, heb ik het gevoel dat het de laatste dag van mijn leven is. En dat met die kleding... Het zit zo: ik kan niet meer tegen mijn oude kleren, wat ik vroeger had, voordat... het gebeurde. Ze maken me bang.’

‘Doe dan je uniform aan. Ik kan je in deze outfit nergens mee naartoe nemen.’

Plotseling lachte ze naar hem, warm, bijna optimistisch.

‘Oké, vertel me maar waar ik moet beginnen.’